

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARI

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No: 2023/107

K A R A R

Cumhurbaşkanının 10.03.2023 tarihli ve 2023/121 sayılı kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiş olup, anılan karar Resmî Gazete'nin 10.03.2023 tarihli ve 32128 Mükerrer sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Kurulumuzun 10.03.2023 tarihli ve 2023/90 sayılı kararıyla, birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmasına karar verilmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 67'nci maddesinin beşinci fıkrasında; "Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hâkimin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır." hükmü ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Oy kullanamayacak olanlar" başlıklı 7. maddesinin (3) numaralı bendinde "Ceza infaz kurumlarında hükümlü olarak bulunanlar" hükmü yer almaktadır.

Ceza infaz kurumlarındaki tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü bulunanların seçme hakkına sahip oldukları tartışmasız olmakla birlikte, 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ikinci tura kalması halinde 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçiminde; tutuklu bulunanlar, taksirli suçlardan hükümlü olanlar, kasıtlı suçlardan hükümlü olup koşullu salıverilenler ile denetimli serbestlikten yararlanmak suretiyle salıverilenlerin yasal durumu göz önünde tutularak, oy kullanıp kullanamayacakları hususunun ve sair ilkelerin belirlenmesi amacıyla hazırlanan Karar Taslağı Kurulumuza sunulmuş olmakla, konu incelendi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nun;

"Seçimde uygulanacak genel ilkeler" başlıklı 2'nci maddesinin beşinci fıkrasında; "Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hâllerde 298 sayılı Kanun, 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 23/5/1987 tarihli ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun ile bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır."

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun "Özel hüküm bulunmayan hallerdeki uygulama" başlıklı 42'nci maddesinde;

"Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yüksek Seçim Kurulu, milletvekili seçimlerinin sağlıklı ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla gerekli ilke kararları almaya yetkilidir."

298 sayılı Kanun'un;

"Seçim çevresi" başlıklı 3'üncü maddesinde; "Özel kanunlarındaki çevre ayırmaları saklı kalmak şartıyla, seçimlerde her il bir seçim çevresidir."

“Seçim bölgesi” başlıklı 4’üncü maddesinde; “Seçimlerde, her muhtarlık, bir seçim bölgesidir.”

hükümleri yer almaktadır.

Bilindiği gibi, ceza infaz kurumunda bulunan taksirli suçlardan hükümlüler ve tutuklulara ait seçmen listelerinin ne şekilde oluşturulup kesinleştirileceği Kurulumuzca hazırlanıp Resmî Gazete’de yayımlanan ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilen Örnek: 140/I sayılı “Yurt İçi Seçmen Kütüğünün Güncelleştirilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Genelge”de açıklanmış bulunmaktadır.

Seçmen kütükleri kesinleştikten sonra, kütükte kaydı bulunmayanların oy kullanamayacakları göz önüne alındığında, kesinleşen seçmen kütüklerinde kaydı bulunmayan taksirli suçlardan hükümlüler ve tutukluların, daha sonra tutuklu seçmen listesine kayıtlarının yapılması mümkün değildir.

Bu itibarla, 11 Mayıs 2023 Perşembe gününe, Cumhurbaşkanı Seçiminin ikinci tura kalması halinde ise 26 Mayıs 2023 Cuma gününe kadar tutuklanıp ceza infaz kurumuna konulan tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlüler, şayet daha önce herhangi bir seçmen kütüğünde kayıtlı değilse listeye dâhil edilemez ve oy kullanılamaz.

Seçmen kütüğüne kayıtlı olup olmamanın belgelendirilmesi taksirli suçlardan hükümlü ile tutuklu seçmene aittir. Kesinleşen seçmen kütüğünde kayıtlı olup da, ceza infaz kurumunda bulunan taksirli suçlardan hükümlü ile tutuklu seçmenler, ceza infaz kurumu yönetimi aracılığıyla ilgili ilçe seçim kurulu başkanlığından, seçmen kütüğüne kayıtlı olduğuna ilişkin aldığı belgeyi veya seçmen bilgi kâğıdını vermeleri halinde, tutuklu seçmen listesine kaydını yaptırabilecektir. Kuşkusuz bu seçmen oy kullanacağı ceza infaz kurumları seçmen listelerinde kayıtlı ise kendisinden ayrıca belge istenmesine gerek yoktur. Öte yandan, 18 Mart 2023 tarihinden sonra yeni kurulan ceza infaz kurumları için de yukarıda açıklanan koşullar çerçevesinde tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlü seçmen listelerinin oluşturulması zorunludur.

Hükümlüler yönünden konu değerlendirildiğinde;

Seçme hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Temel Haklar ve Ödevler” başlıklı ikinci kısmının, “Siyasi haklar ve ödevler” başlıklı dördüncü bölümünde düzenlenmiş bulunmaktadır. Anayasanın 67’nci maddesinin birinci fıkrasında; vatandaşların, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoymasına katılma hakkına sahip olduğu vurgulandıktan sonra, aynı maddenin üçüncü fıkrasında; on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşının seçme ve halkoymasına katılma haklarına sahip olduğu belirtilmiş, beşinci fıkrasında da; “Silahaltında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar.” denilmek suretiyle seçme hakkının istisnaları gösterilmiş, buna bağlı olarak benzer hükümler 298 sayılı Kanun’un 7 ve 8’inci maddelerinde de yinelenmiş ve kimlerin seçmen olamayacağı, başka bir ifadeyle kimlerin oy kullanamayacakları açıklanmış bulunmaktadır.

Yüksek Seçim Kurulunun 03/09/2015 tarihli ve 1593 sayılı Kararında belirtilen ilke ve gerekçeler ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 67’nci maddesinin beşinci fıkrası ve 90’ıncı maddesinin son fıkrası, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin Ek Protokolünün 3’üncü maddesi, 298 sayılı Kanun’un 7’nci maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 47’nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmü ve Söyler/Türkiye kararı birlikte değerlendirildiğinde;

Seçme ehliyetinden yoksun kılma yönündeki hak yoksunluğunun kişinin sadece ceza infaz kurumunda bulunduğu dönemde seçme hakkının kullanılmasına engel olabileceği, diğer

bir ifadeyle hakkındaki hapis cezasını gerektiren mahkûmiyet kararının kesinleşmesinden sonra ancak bu cezanın infazı için ceza infaz kurumuna alınmasıyla başlayıp ceza infaz kurumundan koşullu olarak salıverilmesi ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanarak salıverilmesi hallerinde sona erecektir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 407'nci maddesinde belirtilen; "Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır." hükmü uyarınca kısıtlanan hükümlünün kısıtlılık hali 4721 sayılı Kanun'un 471'inci maddesinde yer alan; "Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis halinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar." hükmü gereğince hapis hali sona ermekle kısıtlılık hali de sona erecektir.

Öte yandan, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; "Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır." hükmü gereğince, cezasının infazı geri bırakılan hükümlüler de ceza infaz kurumunda bulunmadıklarından oy kullanabileceklerdir.

Yukarıda yapılan tespit ve açıklamalar karşısında; sadece kasıtlı suçtan dolayı ceza infaz kurumunda bulunan (ceza infaz kurumunda iken firar edenler dâhil) hükümlülerin oy kullanamayacağına, buna mukabil hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş olup da henüz ceza infaz kurumuna alınmayanlarla, ceza infaz kurumlarından koşullu salıverilen ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanarak salıverilen ancak hak ederek salıverileceği süreyi henüz doldurmayan veya mahkemesince uzun süreli de olsa hapis cezası ertelenen veya cezası infaz edilmekte iken hastalığından dolayı cezasının infazı geri bırakılan hükümlülerin; ceza infaz kurumunda bulunmamları nedeniyle, bu süre içinde yapılacak olan seçimlerde seçmen olabileceklerinin, başka bir ifadeyle sözü edilenlerin oy kullanabileceklerinin kabulü gerekmektedir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1- Kasıtlı suçtan dolayı ceza infaz kurumunda bulunan (ceza infaz kurumunda iken firar edenler dâhil) hükümlülerin oy kullanamayacağına,

2- 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ikinci tura kalması halinde 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçiminde, ceza infaz kurumunda bulunan seçmen niteliğine sahip tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü olanların oy kullanabileceklerine,

3- Seçmen kütüklerinin kesinleşme tarihinden sonra tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin askı listesinde yer almayan seçmenlerin, ceza infaz kurumu yönetimi aracılığı ile ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına müracaat etmeleri halinde, kesinleşen seçmen kütüklerinde kayıtlı olmaları şartıyla tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin askı listesine dâhil edilmeleri gerektiğine,

4- 11 Mayıs 2023 Perşembe gününe, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci tura kalması halinde ise 26 Mayıs 2023 Cuma gününe kadar yeni kurulan ceza infaz kurumunda bulunan tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü olanlar için de tutuklu seçmen listesi oluşturulacağına,

5- Kurulumuzun 13.03.2023 tarih ve 2023/99 sayılı kararıyla kabul edilen Seçim Takvimine göre, 11 Mayıs 2023 Perşembe günü, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci tura kalması halinde ise 26 Mayıs 2023 Cuma günü itibarıyla kesinleşecek olan tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin seçmen listelerinde kayıtlı bulunan tutuklular ile taksirli

suçlardan hükümlü olanların ceza infaz kurumunun bulunduğu seçim çevresinde oy kullanabileceklerine,

6- Kişilerin kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak uygulanması gereken hak yoksunluklarına ilişkin mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş olmakla birlikte, ceza infaz kurumuna henüz alınmayan veya ceza infaz kurumuna alındıktan sonra koşullu olarak salıverilen ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanmak suretiyle salıverilen ancak hak ederek salıverilme süresi dolmayan hükümlüler ile mahkemesince uzun süreli de olsa hapis cezası ertelenen veya cezası infaz edilmekte iken hastalığından dolayı cezasının infazı geri bırakılan hükümlülerin; ceza infaz kurumunda bulunmamları nedeniyle, bu süre içinde yapılacak olan seçimlerde oy kullanmalarının mümkün olduğuna,

7- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 407'nci maddesinde belirtilen; "Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır." hükmü uyarınca kısıtlanan hükümlünün kısıtlılık hali 4721 sayılı Kanun'un 471'inci maddesinde yer alan; "Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis halinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar." hükmü gereğince hapis hali sona ermekle kısıtlılık hali de sona ereceğinden bu süre içinde yapılacak seçimlerde oy kullanabileceklerine,

Bu durumda olan hükümlülerin seçmen kütüğüne kayıt işlemlerinin 140/I sayılı Genelge'de gösterildiği şekilde yapılmasına,

8- Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

9- Karar örneğinin Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne www.ysk.gov.tr adresinde ve Yüksek Seçim Kurulu kurumsal portalında yayımlanmasına,

10- Karar örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

11- Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine,

13.03.2023 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA

Üye
Battal ÖĞÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
İsmail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR